

Unitat didàctica ESTÀS PANTALLAT?

Introducció

La representació teatral

Anàlisi dels continguts tractats a l'obra de teatre

Consoles (Play station, Xbox i Wii) i jocs d'ordinador

Xats amb persones agregades (messenger)

Televisió

Proposta d'activitats d'ensenyament

Relacionades amb els jocs de consola i ordinador

Objectius

ACTIVITAT A1/ La Hero i la Ina no es posen d'acord

ACTIVITAT A2/ Marquem-nos un gol

Relacionades amb el messenger

Objectius

ACTIVITAT B1/ Fa tant que no ens escrivim...

ACTIVITAT B2/ Vamos a contar mentiras, ¡tralalá!

Relacionades amb la televisió

Objectius

ACTIVITAT C1/ Vota per mi, paga-li a ell

ACTIVITAT C2/ Incomunicats TV

Avaluació

De procés

De resultat

De la unitat didàctica

Proposta d'activitats amb les famílies

Les hores compten

Les pantalles a casa

Introducció

El programa "Estàs pantallat?" és una iniciativa d'Educació per a l'Acció Crítica per promoure a l'ensenyament primari, la reflexió i l'ús responsable de les tecnologies de la informació i la comunicació. Consta d'una obra de teatre i unes propostes per al treball a l'aula i amb les famílies, per fer una intervenció educativa sobre continguts, actituds i aptituds associades a les consoles de joc (Play station, Wii, Xbox, PSP...), xats amb persones autoritzades (Messenger...) i la televisió.

L'obra de teatre realitzada per un equip d'actrius extern al centre –malgrat tingui sentit per sí mateixa- convé es complementi amb un abordatge per part dels mestres o professors.

El material didàctic que acompanya l'obra, és una eina perquè l'equip educatiu reforci i complementi l'abordatge educatiu de l'obra, mitjançant activitats per realitzar amb els alumnes a l'aula i promoure la coimplicació de la família. El paper d'aquesta serà fonamental a l'hora de fomentar l'ús responsable dels infants amb les TIC.

La representació teatral

Representació	Dues actrius educadores
Descripció	L'obra consta de 5 parts: <ol style="list-style-type: none">1. Acte sobre les consoles de joc.2. Acte sobre els xats amb persones autoritzades.3. Acte sobre el mòbil.4. Acte sobre la televisió.5. Debat.
Durada	Aproximadament 1 hora
Espai	La representació es pot realitzar a qualsevol espai tancat.
Material necessari	L'escola ha de posar: Un reproductor de CD. Una presa de corrent i un allargant. Dues taules individuals. Dues cadires

Anàlisi dels continguts tractats a l'obra de teatre

De cada tema tractat, s'inclouen:

- La part de la representació on hi apareix.
- La idea o contingut principal.
- L'anàlisi i les conductes indesitjables d'ús de les TIC.
- Unes propostes d'usos responsables de cada mitjà.

Consoles (Play station, Xbox i Wii) i jocs d'ordinador

		
<p>Dos infants juguen a la Play Station, però entre ells no existeix comunicació; només competitivitat.</p>	<p>Aïllament Jugo sol o sola</p>	<p>És una forma de trencament de les relacions amb els seus iguals. Els infants acostumen a passar moltes hores sols davant una pantalla, perden espais de relació amb els altres.</p>
<p>Quan juguen no es miren, no es toquen, no parlen... Només estan pendents de la pantalla que tenen al davant (és l'únic punt de connexió entre ells)</p>	<p>Individualitat Estic només pendent de la consola</p>	<p>Quan juguen, els nens poden estar sols a la seva habitació, o bé estar a un espai compartit (pati de l'escola, metro, etc.) però segueixen estan sols, només pendents del que passa a la partida i no del que passa al seu voltant.</p>
<p>Les dues heroïnes els recriminen aquesta actitud; els hi diuen que passen masses hores asseguts i que només saben jugar al futbol prement uns botons.</p>	<p>Passivitat Jugo assegut a una cadira</p>	<p>Des de la seva cadira els nens es transporten a un món d'acció trepidant només movent un dit. De forma virtual estan jugant un partit de futbol, fent una guerra contra els dolents i a la vida real, no s'han mogut de la cadira.</p>
<p>Les dues lluitadores quan parlen amb els jugadors, els deixen clar que són elles les que estan suant i donant-se cops de puny i no ells.</p>	<p>Fantasia Em desconnecta de la realitat i m'ho dona tot fet</p>	<p>Els nens amb un joc poden ser conductors de Fórmula 1, estrelles del futbol, soldats, lluitadores amb súper poder, etc. i tot això sense fer l'esforç d'imaginar ni com és el cotxe que condueixen, l'equip de futbol al que pertanyen, perquè lluiten o quins poders poden tenir. Anul·la la capacitat imaginativa.</p>
<p>Porten més d'una hora jugant (una pràctica diària). Les heroïnes els hi diuen que juguin menys, que ho dosifiquin.</p>	<p>Addicció Passo massa hores amb la consola</p>	<p>Els nens poden passar moltes hores seguides jugant i durant el cap de setmana, encara més. L'ús abusiu de la consola provoca sobre estimulació sensorial i manca de descans.</p>

<p>Quan comença la partida, s'acaba el diàleg i només hi ha agressivitat: dues dones barallant-se fins que una acabi amb la vida de l'altra (l'assassina és la guanyadora)</p>	<p>Violència Empro jocs violents</p>	<p>Molts dels jocs tenen com a eix principal la violència, són jocs agressius en els que es mata a gent, es lluita, s'atropella a vianants, etc. No condueixen a cap reflexió, només fan ús de la violència com a mètode de diversió. Sempre guanya el més agressiu i violent.</p>
<p>Les lluitadores es veuen obligades a estar primes i tenir una mida desmesurada de pits. Van vestides amb roba ajustada per marcar les seves formes.</p>	<p>Sexisme Jugo a jocs sexistes</p>	<p>Als jocs trobem dones que lluiten, que sempre han de tenir un cos espectacular i poc realista i que a més, sempre van vestides de forma sensual per estar espectaculars.</p>

Suggeriments per a un ús responsable

Em poso un temps màxim per jugar amb la consola de joc i el respecto.

Em preocuparé si veig que la consola de joc està envaint els espais on no toca que jugui, com quan estic sopant o quan agafem el metro.

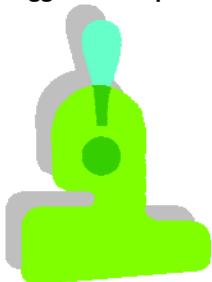
Puc fer una tria i escollir els jocs que no siguin ni sexistes ni violents.

És millor que jugui amb un amic que jugar tot sol. Haig de vigilar no estar tot el dia parlant de la partida i pendent de la consola de joc.

Xats amb persones agregades (messenger)

		
Quan la mare crida la filla per berenar, li contesta que no hi pot anar. Diu que està parlant amb els seus amics, però està sola a la seva habitació.	Aïllament No estic amb les meves amigues	És una sensació que els nois i noies tenen quan estan connectats al <i>messenger</i> , però en realitat estan sols/es a la seva habitació.
Les dues noies quan arriben de l'escola el primer que fan és seure a la cadira davant l'ordinador.	Passivitat Estic tota l'estona asseguda a la cadira	Davant l'ordinador no es mouen d'una cadira i els nens i nenes haurien d'estar actius i amb energia.
Expliquen mentides sobre la seva edat, el seu físic, les seves afeccions, etc. S'inventen una personalitat fictícia.	Fantasia Explico algunes coses que no són veritat	Poden inventar-se mentides i fantasies, poden explicar coses que són imaginades per agradar o impressionar la resta.
Una de les noies promet a la seva mare que passarà poc temps a l'ordinador.	Addicció Passo massa hores al messenger	Els nens i nenes poden passar moltes hores seguides xatejant i durant el cap de setmana, amb més hores lliures, encara més.

Suggeriments per a un ús responsable

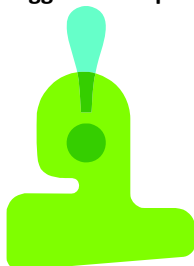

Em dosifico l'ús, així només em connecto un parell de dies la setmana.
Em mostro tal com sóc i intento no dir mentides.
Sóc conscient que quan estic connectada, estic sola i no parlant amb els amics i amigues.

Televisió

		
<p>La nena i la mare seuen davant la televisió, gaire bé ni es mouen.</p>	<p>Passivitat M'encanta seure tota la tarda a mirar la tele</p>	<p>Passa el mateix que amb les consoles de joc i amb certs programes de l'ordinador; les pantalles ens obliguen a estar asseguts/des davant d'elles.</p>
<p>La nena li demana el mòbil que està sortint als anuncis, perquè el seu ja no és l'últim. El vol perquè a la classe el tenen (com si fos tothom).</p>	<p>Publicitat Sempre que veig la tele no paren de fer anuncis</p>	<p>Els espais publicitaris són constants i s'adeqüen al tipus de públic que pot estar veient el programa. Als programes adreçats al públic infantil, surten molts anuncis de joguines. Les multinacionals exhibeixen els seus productes per fomentar-ne el consum.</p>
<p>La filla li vol explicar una cosa important a la mare, però seu davant de la televisió com fa la mare. Es posa a mirar-la i no li explica res. Més endavant, se'n recorda i és la mare que no l'escolta.</p>	<p>Incomunicació A casa sempre sopem veient la tele</p>	<p>Moltes famílies tenen el costum de fer els àpats davant la televisió, per tant, un espai que la família comparteix es veu envaït per aquest aparell que la majoria té. Si estem davant la pantalla, no hi ha comunicació, ningú parla i als únics que escoltem són als de la tele.</p>
<p>La filla comenta a la seva mare que prima està la de la tele. La mare li explica que ella està fent el mateix règim.</p>	<p>Imatge Vull estar prima i maca, com la de l'anunci</p>	<p>La televisió fa una constant venda de la imatge en tots els productes que ofereix, la publicitat i la majoria dels programes estan plens de nois i dones maques, joves, vitals i feliços.</p>
<p>La nena li diu a la seva mare que li agradaria molt poder ser famosa com els de la tele.</p>	<p>Fama Vull ser famosa</p>	<p>Fan molts programes en els que la gent pot ser famosa en dos dies i sense fer cap esforç o tenir cap mèrit: <i>OT</i>, <i>Gran Hermano</i>, programes roses, etc. Aquests personatges l'únic que han fet per ser famosos és sortir a la televisió. A més se li dóna molta importància al fet de ser famós, com si es tractés d'una cosa important i positiva.</p>

Suggeriments per a un ús responsable

A casa només tenim tele al menjador.
Només miro el meu programa preferit i quan ja he acabat els deures.
Mai truco als programes que et fan gastar diners amb el mòbil.
Si estic amb la família sopant, apaguem la tele i ens expliquem les coses.

Proposta d'activitats d'ensenyament

Relacionades amb els jocs de consola i ordinador

Objectius

Activitat 1	Abordar la resolució de conflictes a partir de situacions properes a l'alumnat. Posar-se al lloc de l'altre, fomentant el diàleg i la pràctica d'escoltar activament. Diferenciar la violència del conflicte.
Activitat 2	Conscienciar sobre l'ús exagerat dels vídeo jocs. Fomentar els jocs tradicionals, d'equip i cooperatius.

ACTIVITAT A1/ La Hero i la Ina no es posen d'acord

Descripció	Activitat amb els alumnes	Durada
Les dues lluitadores, la Hero i la Ina tenen un conflicte i l'hauran de resoldre amb l'ajuda dels alumnes.	<p>La classe, en gran grup, pensa un conflicte inventat entre les dues heroïnes, que no es posen d'acord en alguna qüestió.</p> <p>Els alumnes es divideixen per parelles i primer, un es posarà en la situació de la Hero i l'altre en la de la Ina per fer diferents propostes per solucionar el conflicte que existeix entre elles.</p> <p>Després hi ha un canvi de personatge i les parelles fan de l'altra lluitadora per tornar a pensar en les possibles solucions al conflicte.</p> <p>Finalment, les parelles han d'arribar a un acord sobre la solució definitiva al conflicte. Les diferents solucions es comparteixen amb la resta del grup.</p>	1 Hora
		Materials Paper i llapis

ACTIVITAT A2/ Marquem-nos un gol

Descripció	Activitat amb els alumnes	Durada
Analitzar les diferències que poden haver entre jugar un partit de futbol amb la consola o jugar-lo al camp.	<p>La classe es divideix en dos grups: un grup pensa en els avantatges i els inconvenients del joc de futbol amb la consola. L'altre grup pensa en els avantatges i els inconvenients de jugar a futbol al terreny de joc.</p> <p>Es comparteixen les aportacions dels dos grups i el mestre/a o professor/a escriu les aportacions a la pissarra.</p> <p>El mestre/a o professor/a mestra condueix un debat amb tot el grup classe i un cop acabat, els alumnes es posicionen a favor dels jocs amb la consola, o a favor dels jocs reals. Les conclusions a les arriben, es poden escriure i fer un mural per penjar a l'aula.</p>	- 1 Hora - 2 Hores (amb la realització del mural)
		Materials Pissarra Paper d'embalar o reciclat per fer el mural.

Relacionades amb el messenger

Objectius

Activitat 1	Ser conscients del mal ús del llenguatge escrit que es fa als xats Trencar amb el mite que “em connecto al xat” i ser conscients que quan el fem servir, estem desconnectats de la realitat.
Activitat 2	Reconèixer que sovint es diuen mentides a través del xat i a ser capaços de reflexionar-hi sobre els motius i les conseqüències. Trencar amb el mite que “em connecto al xat” i ser conscients que quan el fem servir, estem desconnectats de la realitat.

ACTIVITAT B1/ Fa tant que no ens escrivim...

Descripció	Activitat amb els alumnes	Durada
Escriure una carta a algun dels companys de la classe on li poden explicar alguna cosa de la seva vida.	<p>Els alumnes es posen per parelles i de forma individual s'escriuen una carta.</p> <p>S'intercanvien les cartes amb la parella i se les llegeixen mútuament.</p> <p>Amb la seva parella, escriuen el que la carta diu, però aquest cop, fent servir el mateix llenguatge i els signes que farien servir al xat.</p> <p>Es tornen a intercanviar els escrits i els comparen amb la carta d'abans.</p> <p>El grup classe haurà de pensar en les diferències que hi ha entre una carta i l'altre- es poden anar apuntant a la pissarra. S'entén de la mateixa manera? En quina emprem un llenguatge més clar i correcte? On queda més clar el que vull expressar?</p>	1 Hora

ACTIVITAT B2/ Vamos a contar mentiras, ¡tralalá!

Descripció	Activitat amb els alumnes	Durada
Els alumnes expliquen dues històries, una que és veritat i una altra que és mentida.	<p>De forma individual els alumnes pensen en dues històries que hauran d'explicar a la resta. Una serà la història d'un fet real i l'altre un fet inventat.</p> <p>Individualment surten davant els companys/es i expliquen les dues històries, la resta de companys haurà d'endevinar quina és la de veritat i quina és la de mentida i, en cas d'encertar-ho, explicar perquè ho han endevinat.</p> <p>La persona que ha sortit comparteix amb els companys/es si li ha estat fàcil o difícil dir una mentida davant la resta i perquè.</p>	1 Hora

Relacionades amb la televisió

Objectius

Activitat 1	Potenciar la capacitat d'anàlisi crítica sobre els missatges audiovisuals. Fomentar la capacitat per a ser consumidors crítics davant els programes de la televisió i sobretot amb els que ens fan participar consumint.
Activitat 2	Potenciar la capacitat d'anàlisi crítica sobre els missatges audiovisuals. Conscienciar sobre la incomunicació que genera la televisió quan es menja els espais comuns i familiars.

ACTIVITAT C1/ Vota per mi, paga-li a ell

Descripció	Activitat amb els alumnes	Durada
Els alumnes fan un concurs on han de pagar per elegir l'actuació que els hi ha agradat.	<p>Es reparteix paper reciclat o reutilitzat a tota la classe i els alumnes han de pintar i retallar 5 bitllets de 100€ i 5 de 50€. Per parelles els alumnes preparen una petita actuació: teatre, cançó, circ, música,...</p> <p>Cada parella fa l'actuació davant els companys/es i en acabar, un d'ells ha de convèncer la resta perquè votin per ells. Va passant per la classe per recollir els bitllets que els seus companys li donin. Quan més m'agrada l'actuació, més diners pago. Ningú pot expressar la seva opinió sobre l'actuació de forma oral, l'única forma de fer-ho és mitjançant els diners.</p> <p>Posteriorment, el mestre/a o professor/a condueix una reflexió sobre el que ha passat durant l'activitat i com s'han sentit els alumnes.</p>	1 Hora
		Materials Paper reciclat o reutilitzat Colors Tisores

ACTIVITAT C2/ Incomunicats TV

Descripció	Activitat amb els alumnes	Durada
Els alumnes expliquen una història que els altres no escolten.	<p>Els alumnes es divideixen en grups de tres persones i pensen una anècdota per explicar de forma individual.</p> <p>Un dels tres alumnes comença a explicar la seva anècdota, i els altres dos companys/es parlen entre ells/es ignorant completament a qui està explicant la història. Els tres alumnes hauran d'explicar per torns la seva anècdota i només l'última persona serà escoltada.</p> <p>Després reflexionen i comparteixen les diferències entre escoltar i ser escoltat i no escoltat, ni ser escoltat.</p> <p>El grup classe exposa les conclusions a les que ha arribat i el mestre/a o professor/a les pot escriure a la pissarra.</p>	1 Hora
		Materials Pissarra Paper reciclat o reutilitzat Llapis

Avaluació

L'equip de mestres o professors/es pot decidir com, quan i de quina forma s'apliquen les activitats, donat que la proposta és oberta i flexible.

De procés

En la revisió d'aplicació del programa es pot avaluar:

- El compliment del compromís establert per part de l'equip realitzador de l'obra de teatre i debat.
- Diversificació i estil de la participació de l'alumnat en el debat i les activitat.
- Acollida de l'alumnat a les diferents activitats.

De resultat

En cas que s'hagi passat algun qüestionari inicial d'ús quantitatiu i qualitatiu d'aquests estris (hores dedicades, compaginació amb estudis i altres activitats més constructives, problemes i conflictes associats, etc.) una vegada implementades les activitats es pot tornar a passar per tal de quantificar diferències.

- Han estat capaços de reflexionar amb esperit crític sobre el tema i treure'n conclusions.
- Han pogut analitzar la seva pròpia conducta i plantejar-se una proposta de millora o canvi en els seus hàbits en relació als usos de les pantalles.

De la unitat didàctica

Qualsevol suggeriment per a la millora d'aquesta unitat didàctica es pot trametre a activitats@edpac.cat
Tractant qualsevol aspecte relacionat amb la dels objectius, els continguts, viabilitat per als recursos materials i humans de què es disposa, adequació al nivell dels alumnes, dificultats per l'aplicació, etc.

Proposta d'activitats amb les famílies

Les hores compten

A partir d'una taula, les famílies faran una revisió conjunta de les hores que passen davant les pantalles i de quines són les més vistes a casa.

ESPAI	ACTIVITAT	DURADA	MATERIALS
A l'aula	El/la mestra explica l'activitat i reparteix una cartolina pels alumnes que de forma individual, l'han d'omplir fent una taula amb les següents dades: membres de la família i pantalles que tenim a casa. (Veure taula 1)	1 Hora	Exemple Taula 1 Pissarra Cartolina Regle Llapis Colors
A casa	Els alumnes expliquen l'activitat a casa i es col·loca la taula a un lloc ben visible durant una setmana. Tots els membres de la família de forma consensuada han d'escriure les hores que passen davant cada una de les pantalles. El cap de setmana es farà el recompte final del nombre d'hores i es trauran les conclusions en família.	1 Setmana	Taula Bolígrafs
A l'aula	Els alumnes comparteixen amb la resta dels companys els resultats de casa seva. Es fa entre tots/es el càlcul de quina és la pantalla més vista per les famílies del grup classe. Tota la classe prepara uns materials de campanya com: tríptics, murals, adhesius, que informin dels usos responsables de la pantalla més vista. Aquests materials es porten a casa i es pengen a l'aula.	2 Hores	Fulls Cartolines Colors Cola Tisores Etc.

Taula 1. Exemple per omplir la taula.

A casa de l'alumne Pau són un total de tres membres i tenen tres pantalles, per tant, haurà de fer la taula següent:

	Pau	Mireia (Mare del Pau)	Dani (Company de la mare)	TOTAL
Televisió	1h	3h	2h	6h
Ordinador	1h	2h	4h	7h
Consola	4h	0h	1h	5h
Total	5h	5h	7h	18h

Exemple de conclusions:

*El Pau passa durant la setmana un total de cinc hores davant les pantalles i sobretot, amb la consola de joc.
La Mireia també està cinc hores setmanals davant les pantalles, però ella passa més hores davant la televisió.
El Dani, és el que més hores passa davant les pantalles a casa i sobretot amb l'ordinador.
Entre tots els membres de la família passem 18 hores setmanals davant les pantalles i ens ha sortit que la més vista és l'ordinador.*

Les pantalles a casa

ESPAI	ACTIVITAT	DURADA	MATERIALS
A l'aula	El mestre o la mestra explica l'activitat i reparteix l'explicació pels familiars.	10 Minuts	Explicacions
A casa	<p>Les famílies fan un plànol de casa seva i senyalen, com vulguin, totes les pantalles que tenen, deixant clar l'espai on s'ubica i quina pantalla és.</p> <p>Davant del plànol, la família parla sobre la ubicació de les pantalles a casa i l'ús que en fa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tenim masses pantalles a casa? • Cal que la nena tingui la tele a l'habitació? • Si trec la consola de la meva habitació i la poso al menjador... jugaré menys? <p>Es farà un nou plànol amb la nova distribució de les pantalles que afavoreixi un ús més responsable.</p>	1 Setmana	Cartolines Bolígrafs Regle Colors
A l'aula	Els alumnes comparteixen amb la resta dels companys els resultats i les conclusions de casa seva. Han de portar el plànol original i el modificat.	1 Hora	Pissarra